

Sesida dals

Communitgà ils

Protocol nr.

18 da zercladur 2024

21 da zercladur 2024

514/2024

Incumbensa Müller

concernent il sustegn da segundas scolaziuns e da furmaziuns supplementaras

Resposta da la Regenza

L'intent da la Lescha davart las contribuziuns da scolaziun (Lescha da stipendis, LStip; DG 450.200) è quel da promover l'egualitad da las schanzas per frequentar ina scolaziun. Per quest intent conceda il chantun sut tschertas premissas contribuziuns da scolaziun (stipendis ed emprests senza tschains). Il chantun paga stipendis a persunas, da las qualas l'atgna capacitad finanzia sco er tala dals geniturs na bastan betg per cuvrir ils custs da scolaziun e da viver. Ils stipendis èn ina contribuziun als custs supplementars che resultan da la scolaziun. Per ils stipendis chantunals vala il princip da subsidiaritad. Las noziuns «emprima scolaziun» sco er «segunda scolaziun e furmaziun supplementara» che vegnan duvradas en l'incumbensa, èn definidas sco suonda ord vista dal dretg da stipendis (sin basa dal Concordat da stipendis ch'è entrà en vigur il 1. da mars 2013):

- Emprima scolaziun: L'emprima scolaziun renda abla resp. abel da pratitgar la professiun e cumpiglia er las scolaziuns che sa basan sin tala fin e cun l'emprim diplom da master sin il stgalim terziar.
- Segunda scolaziun: La segunda scolaziun cumpiglia tut las scolaziuns che na pon betg vegnir attribuidas a l'emprima scolaziun u a la furmaziun supplementara.
- Furmaziun supplementara: La furmaziun supplementara cumpiglia la scolaziun che sa basa sin l'emprima scolaziun.

La medema interpretaziun dad emprima scolaziun, segunda scolaziun e furmaziun supplementara vala er per la LStip. Per scolaziuns che tutgan tar l'emprima scolaziun vegnan pajads stipendis. Per segundas scolaziuns e per furmaziuns supplementaras pon per regla mo vegnir concedids emprests senza tschains. Sch'i vegn per exempel absolvi in studi da bachelor suenter la furmaziun fundamentala professiunala, è stipendiabla er questa scolaziun cuntinuanta (bachelor). Per ina segunda scolaziun da bachelor (segunda scolaziun) – che vegn cumenzada suenter l'emprim diplom da bachelor – exista percenter mo il dretg da survegnir emprests. Ina scolaziun da master suandanta è percenter puspè stipendiabla (perquai ch'i sa tracta d'ina emprima scolaziun).

Dapi l'entrada en vigur da la revisiun totala da la LStip il 1. d'avust 2007 èn vegnidas inoltradas 64 dumondas da stipendis da persunas che avevan cumplenì il 40. onn da

vegliadetgna, cura ch'ellas han cumenzà la scolaziun. 50 da questas dumondas n'han betg ademplì las premissas concernent ils causals excepziunals (naginas qualificaziuns professiunalas u la qualificaziun professiunala na vegn betg pli purschida) ch'èn previs en l'art. 4 al. 2 LStip en cumbinaziun cun l'art. 2 al. 1 da l'Ordinaziun tar la Lescha davart las contribuziuns da scolaziun (Ordinaziun da stipendis, OStip; DG 450.250). Cunquai che 6 da questas 50 dumondas pertutgavan plinavant scolaziuns betg renconuschidas, han ins stuì refusar durant questa perioda totalmain 44 dumondas, perquai ch'ellas n'ademplivan betg il criteri «vegliadetgna».

Igl è in giavisch da la Regenza che er persunas en la segunda mesadad da lur vita professiunala possian vegnir sustegnidas en lur scolaziun ed en lur furmaziun supplementara e ch'ellas restian uschia en la vita professiunala. Quai è plinavant in punct central per pudair engrondir il potenzial da persunas spezialisadas. L'economia ha in enorm interess da sviluppar il potenzial da questa gruppa da la populaziun. La promoziun correspundenta da las collavuraturas e dals collavuratur resp. lur scolaziun è in med essenzial en quest connex. In aspect è ina buna purschida da scolaziun e da furmaziun supplementara ch'è bain accessibla. Ultra da quai pon stipendis esser in instrument complementar per sustegnair sistematicamain persunas dad «emprender per vita duranta» resp. per prestar ina contribuziun als custs supplementars che resultan da la scolaziun. La Regenza vul sustegnair las pretensiuns creschentas da l'emprender per vita duranta en vista al mund professiunal da l'avegnir. Sa basond sin il project «Furmaziun professiunala 2030» ha ella perquai – tras la revisiun parziala da la OStip dals 30 da matg 2023 – gia avert pli fitg la limita da vegliadetgna per in tschert circol da retschaviders entaifer las pussaivladads legalas. Uschia èn stipendiablas persunas en scolaziun che han cumplenì il 40. onn da vegliadetgna cura ch'ellas cumenzan ina scolaziun e che n'han nagina qualificaziun professiunala. Plinavant èn stipendiablas persunas en scolaziun, sche lur scolaziun cun qualificaziun professiunala da lezza giada na vegn betg pli purschida. Sche la persuna en scolaziun ademplescha las premissas per stipendis, è l'entira durada da la scolaziun stipendiabla, er suenter il 40. onn da vegliadetgna.

La Regenza vesa e renconuscha il basegn d'adattar correspondentamain la LStip per rinforzar la realisaziun dals giavischs concernent l'emprender per vita duranta.

Sa basond sin questas explicaziuns propona la Regenza al Cussegl grond d'acceptar l'incumbensa qua avant maun.

En num da la Regenza

Il president:

Dr. Jon Domenic Parolini

Il cancellier:

Daniel Spadin